

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Havlíka a soudců Mgr. Petry Kubáčové a Mgr. Michala Králíka, Ph.D., ve věci žalobce **J. S.**, proti žalované obci **N.**, IČO XY, se sídlem v XY, zastoupené Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem se sídlem v Plzni, Malická 1576/11, o určení vlastnického práva k pozemku a o určení hranice mezi pozemky, vedené u Okresního soudu v Rokycanech pod sp. zn. 11 C 25/2021, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 11. 2023. č. j. 14 Co 198/2023-358, takto:

- I. V dovolacím řízení **se pokračuje**.
- II. V řízení **bude** na místo žalobce **pokračováno** s J. S., správcem pozůstalosti po J. S., zemřelým dne 17. 1. 2025.
- III. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 11. 2023. č. j. 14 Co 198/2023-358, a rozsudek Okresního soudu v Rokycanech ze dne 26. 5. 2023, č. j. 11 C 25/2021-277, **se ruší** a věc **se vrací** Okresnímu soudu v Rokycanech k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

- I. **Dosavadní průběh řízení**
 1. Žalobce se původně domáhal určení, že je vlastníkem pozemku p. č. XY v katastrálním

území XY a dále části pozemku p. č. XY ve stejném katastrálním území „v bodech číslo 128-333, 128-299, 166-256, 166-255, 181-6, 181-5, 181-4 vyznačená část pozemku p. č. XY, v rozsahu a výměře, v jakých tento pozemek podélně sousedí s pozemkem p. č. XY a částečně také s pozemkem p. č. XY, na straně jedné a pozemkem p. č. XY na straně druhé“. Pozemky p. č. XY a XY přiléhají k cestě ve svahu; původně byla cesta i sporné pozemky p. č. XY a XY evidovány v katastru nemovitostí jako jediný pozemek p. č. XY ve vlastnictví žalované obce. Tento pozemek vznikl někdy v 19. století oddělením z pozemku, který patřil předchůdcům žalobce. Pozemek p. č. XY však byl podle katastrální mapy širší než cesta v terénu a zahrnoval i přilehlé pruhy pozemků, které pro svou povahu (strž a svah) nemohly cestě sloužit, a to ani pro její údržbu. V letech 2002 a 2003 proběhla digitalizace údajů katastru nemovitostí, při které byl z pozemku p. č. XY oddělen pozemek p. č. XY (pozemek ve „strži“, dále i „spodní pozemek“) a pozemek p. č. XY (lesní pozemek nad cestou, dále i „horní pozemek“) byl rozšířen tak, že nyní sousedí s cestou, která je nadále evidována pod p. č. XY, vše v katastrálním území XY. Žalobce tvrdil, že části zemského povrchu, kterých se žaloba týká, jsou sice evidovány jako vlastnictví obce, byly však vždy ve vlastnictví jeho předchůdců a nyní je jejich vlastníkem on. Má za to, že při digitalizaci údajů katastru nemovitostí byly sporné nemovitosti nesprávně odděleny z původní parcely č. XY ve vlastnictví obce, neboť nyní je na pozemku p. č. XY stejně široká cesta, jako byla dříve. Pozemky přiléhající k cestě z obou stran vlastnili předci žalobce, kteří pozemky zalesnili. Žalobce rovněž tvrdil, že vlastnické právo ke sporným pozemkům vydržel.

2. Žalovaná obec se bránila tvrzením, že vlastnické poměry odpovídají poměrům v mapě bývalého pozemkového katastru i jejich současnému vymezení v katastru nemovitostí; i ona tvrdila, že – pokud by soud shledal, že tato obrana neobstojí – vlastnické právo vydržela.

3. Poté, co byla žaloba v části týkající se určení vlastnictví ke spodnímu pozemku pravomocně zamítnuta s odůvodněním, že hranice mezi pozemky účastníků je v této části neurčitá, nelze zjistit, kudy vede, a proto ani není zřejmé, v jakém rozsahu sporný pozemek účastníkům patří, domáhá se žalobce vedle určení vlastnictví k výše specifikované části horního pozemku také určení hranice mezi pozemky p. č. XY a p. č. XY v Katastrálním území XY, a mezi pozemky p. č. XY a XY a XY ve stejném katastrálním území. Po provedené digitalizaci odděloval tyto pozemky právě pozemek p. č. XY (spodní pozemek), který by měl po určení hranice zaniknout.

4. Okresní soud v Rokycanech (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 26. 5. 2023, č. j. 11 C 25/2021-277, rozhodl, že „žalobce je vlastníkem nově vzniklého pozemku, který je geometrickým plánem číslo 245-346/2022, jenž je přílohou tohoto rozsudku, označen parcelním číslem XY a který se nachází se v Katastrálním území XY, v obci XY“ (výrok I). Tento nový pozemek tvoří část „horního pozemku“ p. č. XY, od kterého byl oddělen geometrickým plánem, který je přílohou rozsudku. Výrokem II určil, že „za současného zániku pozemkové parcely č. XY v katastrálním území XY a v obci XY hranice mezi pozemky parcelní číslo XY a XY nacházející se v katastrálním území XY, v obci XY, vede v části mezi mezníky 181-2 a 166-249 místem vyznačeným v geometrickém plánu číslo 245-346/2022, který je přílohou tohoto rozsudku“. Zamítl též žalobu „na stanovení hranic mezi pozemky p. č. XY, XY a XY nacházejícími se v katastrálním území XY, v obci XY“ (výrok III) a rozhodl o nákladech řízení (výroky IV a V).

5. Krajský soud v Plzni (dále jen „odvolací soud“) k odvolání žalované rozsudkem ze dne 21. 11. 2023. č. j. 14 Co 198/2023-358, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v odvoláním napadených výrocih I a II (výrok I), změnil nákladový výrok IV (výrok II) a rozhodl o

nákladech odvolacího řízení (výrok III).

6. Odvolací soud připomněl, že soud prvního stupně rozhodoval poté, co byl jeho předchozí rozsudek odvolacím soudem částečně zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení s tím, že pro určení vlastnických hranic nemusí být rozhodující mapa příslušné pozemkové evidence a její přenesení do terénu. To je podle názoru odvolacího soudu odůvodněno nepřesností dřívějších zeměměřičských prací. K metodám určení hraničních bodů v minulosti odkázal na odbornou literaturu (Baudyš, P., Katastr a nemovitosti. 2. vydání, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 58-60). Vyšel ze zjištění soudu prvního stupně, že podkladem současné digitální mapy, pokud se týče sporných pozemků, je mapa pozemkového katastru, tedy katastru vedeného podle zákona č. 177/1927 Sb., o pozemkovém katastru a jeho vedení. Dodal, že sice nebylo zjišťováno, zda mapa pozemkového katastru pro dané místo vznikla novým zaměřením nebo převzetím dřívější mapy stabilního katastru, „nicméně předpokládat je třeba druhou alternativu“, a to s ohledem na údaj z výše citované literatury o platnosti starých map na přibližně 2/3 území a na měřítko mapy bývalého pozemkového katastru, které odpovídá měřítku dřívějších map. Uzavřel, že současná digitální mapa vychází ze zeměměřičských prací prováděných v 19. století, tedy z metody „stolového protínání vpřed“, a je tak zatížena značnou nepřesností.

7. Bez ohledu na to, zda se v době nabytí vlastnictví pozemku p. č. XY obcí v terénu již cesta nacházela, považuje odvolací soud vzhledem k povaze terénu (svah, skála, potok) za nemyslitelné, že by byl pozemek při svém vzniku určen primárně zakreslením v mapě a až poté odvozeně v terénu. „Téměř s jistotou“ tak usoudil, že vlastnictví cesty ze strany obce bylo určeno primárně v terénu a následně zakresleno do map. Problémem je však historická nepřesnost takového zakreslení. Byla-li cesta zakreslena nepřesně, nelze od tohoto zakreslení odvozovat hranice mezi pozemky účastníků. Svou úvahu podpořil odvolací soud i vizuálním porovnáním tvaru a šíře pozemku p. č. XY s tvarem a šíří toho, co vzniká spojením pozemku p. č. XY s pozemky spornými. Původní pozemek má konstantní šíři, spojení má šíři nepravidelnou, místy se rozšiřuje, místy zužuje, tvar je „takřka nesmyslný“.

8. Odvolací soud měl proto za to, že tam, kde je v terénu patrná stabilní hranice mezi cestou a svahem či strží, jde o původní hranici vlastnickou. Stabilní hranici shledal shodně se soudem prvního stupně mezi cestou a horním pozemkem, který je skalnatý, s pařezy po zhruba stoletých stromech nad její úrovní, a lze tak vyloučit možnost zanesení původně širší cesty kamením a zeminou. Vlastníkem sporné části zemského povrchu nad stabilní hranicí cesty proto určil žalobce.

9. Mezi cestou a spodním pozemkem odvolací soud plynulý zlom neshledal, v dolní části cesty rovněž připustil možnou erozi. To podle názoru odvolacího soudu neumožňuje určení, komu z účastníků a v jakém rozsahu sporný pozemek patří. Nebyla zjištěna poslední pokojná držba této části pozemku, hranici proto soud prvního stupně podle názoru odvolacího soudu správně určil na základě slušného uvážení, a to po ohledání a vypracování geometrického plánu, který jednu část sporného pozemku učinil součástí pozemku p. č. XY (cesty) a druhou součástí žalobcova pozemku p. č. XY, v důsledku čehož má pozemek p. č. XY zaniknout (nebude nadále evidován).

10. K námitce žalované, že se soud prvního stupně nezabýval tím, o vydání jakých pozemků žádal právní předchůdce žalobce v restituci, uvedl, že v 90. letech minulého století nebyly sporné parcely ještě evidovány; o jejich vydání těžko mohl zvláště žádat. Žádal-li o vydání pozemku p. č. XY a XY, byly jejich součástí i dnešní sporné pozemky. Za důvodnou nepovažoval ani námitku,

že žalobce na policii, která vyšetřovala pokácení stromů na sporných pozemcích žalobcem, uvedl, že mu stromy patřily, i když byly na pozemku obce. Tomuto vyjádření nelze podle odvolacího soudu přikládat jiný význam, než že šlo o laické vyjádření pod vlivem okolností, které na objektivním faktu vlastnického práva nemůže nic změnit, stejně jako pasivita žalobce při vytýčení hranic v roce 2014 (kterou však žalobce zpochybňoval).

11. Odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně uznal, že putativním nabývacím titulem tvrzené držby žalované mohl být zákon č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, (dále jen „zákon č. 172/1991 Sb.“). Přesvědčení, že jí sporné parcely patří, však mohla podle jeho názoru žalovaná nabýt až po digitalizaci katastrální mapy, kdy sporné parcely teprve vznikly, případně po vydání Lesní hospodářské osnovy pro roky 2006 až 2015, kde jsou nepravděelné pruhy podél cesty jako lesní pozemky žalované v obrazové části uvedeny. Do té doby však mohla těžko vycházet z něčeho jiného než z dřívějších map, z nichž „existence sporných pozemků nijak nevyplývala“.

12. Odvolací soud rovněž dovodil nutné pochybnosti žalované, zda jí skutečně úzké a nepravděelné části podél cesty, kterou pro sebe v roce 1992 nárokovala, patří. K pochybnostem ji měla vést jak nesmyslnost vlastnictví takových částí, tak tvar cesty, který byl na dosavadních mapách vždy pravidelný, zjevně odlišný od pozdějšího spojení pozemku p. č. XY s pozemky spornými. Tento rozdíl a možnost představit si v terénu, co odpovídá novým parcelám, měly v žalované vyvolat otázku, zda digitalizovaná mapa odpovídá skutečnosti.

13. Vyjádřil se také k samotné držbě, připustil, že pozemek lze držet i bez jeho faktického ovládnutí, je však třeba posoudit individuální okolnosti. Uvedl, že tam, kde není o identitě převáděného pozemku mezi stranami kupní smlouvy spor, stane se kupující držitelem, aniž na pozemek musí vstoupit. Má-li se však prosadit držba nevlastníka, nelze na držbu usuzovat bez projevu vůle navenek, jinak nelze dovodit, že by třetí osoby panství nevlastníka nad věcí respektovaly. Jestliže nevlastník drží tak, že to vlastníku není zřejmé, nelze podle názoru odvolacího soudu mluvit o držbě vedoucí k vydržení. Žalovaná tvrdí nakládání se spornými pozemky spočívající v občasné kontrole lesního hospodáře, což považuje odvolací soud za nakládání příliš nenápadné na to, aby odůvodnilo vydržení, stejně jako uříznutí větve stromu, aby mohl projet traktor. Za důležité rovněž odvolací soud považoval, že žalovaná se ke sporným pozemkům „nechovala zvlášť, ale jen jako k součásti mnohem většího lesního vlastnictví“ a že žalobci nedala nijak najevo, že se považuje za vlastníka sporných pozemků. Ke zřízení naučné stezky s umístěním informačních tabulí na některých stromech došlo až v roce 2016.

II. Dovolání

14. Proti rozsudku odvolacího soudu „v rozsahu všech jeho výroků“ podala žalovaná (dále i „dovolatelka“) včasné dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, (dále jen „o. s. ř.“) a v němž uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

15. Přípustnost dovolání odůvodňuje tím, že odvolací soud se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu při řešení právních otázek:

1) Zda může soud skutkový závěr a právní posouzení učinit na základě skutkové domněnky. V poměrech řešené věci namítá, že závěr odvolacího soudu, že sporné pozemky nemohly nikdy žalované patřit, odůvodněný jen tím, že nebyly cestou, nemůže představovat spolehlivý skutkový závěr, pokud to neprokazují žádné listiny ani svědecké výpovědi.

2) Zda lze stanovit vlastnické hranice pozemků podle § 1028 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, (dále jen „o. z.“), jsou-li hranice objektivně zjistitelné.

3) Zda dobrá víra žalované byla posouzena přiměřeně s ohledem na všechny okolnosti případu a zda se musí držba projevit nápadně navenek.

4) Zda marným uplynutím zákonné lhůty pro podání žádosti o vydání pozemků došlo k zániku restitučního nároku (nároku na vydání pozemků, které nebyly evidovány jako součást pozemků, o které bylo požádáno).

16. Odvolacímu soudu dovolatelka vytýká, že vyšel ze skutkové domněnky, že obec nabyla jen pozemek odpovídající cestě, neboť si nedokázal představit, že by nabyla více, než potřebovala. Chybně tak upřel pozornost k otázce vzniku cesty, nikoli vzniku samotného pozemku p. č. XY. Odmítl přihlížet k vyjádření katastrálního úřadu, podle kterého byly sporné pozemky vytvořeny z pozemku p. č. XY, který byl v 19. století veden jako veřejný statek a přešel z vlastnictví státu do vlastnictví žalované obce, nepřihlédl k důkazu soutiskem digitální mapy s rastrem mapy pozemkového katastru a neprovedl ani vytyčení původní hranice pozemku p. č. XY v terénu, které navrhovala žalovaná a doporučil i příslušný katastrální úřad. Postupoval tak v rozporu s rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 5362/2014, podle kterého skutkové závěry nemohou být založeny na pouhé dedukci, bez relevantního důkazního podkladu, nýbrž je povinností soudu rozhodnout na základě zjištěného skutkového stavu věci, který je výsledkem úsudku soudce o tom, které rozhodné sporné skutečnosti bude na základě hodnocení důkazů považovat za prokázané, a od rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2682/2013, podle kterého skutečnost prokazovanou pouze nepřímými důkazy lze mít za prokázanou, jestliže na základě výsledků hodnocení těchto důkazů lze bez rozumných pochybností nabýt jistoty (přesvědčení) o tom, že se tato skutečnost opravdu stala (že je pravdivá); nestačí, lze-li usuzovat pouze na možnost její pravdivosti (na její pravděpodobnost). Provedené nepřímé důkazy nevedou podle přesvědčení dovolatelky k přesvědčivému závěru, že sporné pozemky byly v době koupě právními předchůdci žalobce součástí pozemků p. č. XY a XY, dodává, že chybějící důkazy nelze nahrazovat odkazem na obecné zkušenosti a rozumné uspořádání poměrů. Pokud však je odvolací soud přesvědčen, že sporné pozemky žalované nikdy nepatřily, pak by podle této logiky měl určit žalobce výlučným vlastníkem také pozemku p. č. XY. Zamítnutí žaloby v této části ještě více vnáší do rozhodování odvolacího soudu vnitřní rozporuplnost a nepřesvědčivost.

17. Posouzení dobré víry žalované, že jí sporné pozemky patří, považuje dovolatelka za zjevně nepřiměřené (odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1689/2000, podle kterého nepřiměřenost takové úvahy podléhá odvolacímu přezkumu). Odkazuje dále na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2599/16, podle kterého k přechodu majetku z vlastnictví státu do vlastnictví obce na základě zákona č. 172/1991 Sb. bylo nezbytné, aby obce s takovým majetkem také reálně hospodařily. Rovněž žalovaná pozemek p. č. XY obhospodařovala už v době přechodu z vlastnictví státu a byla v dobré víře, že je vlastníkem sporných pozemků, a to od účinnosti uvedeného zákona nejméně do roku 2021, kdy se dozvěděla o podané žalobě. Není proto důvod vztahovat počátek držby až k době digitalizace. Odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 3652/2016 k možnosti obce, která se ujala držby nemovitosti v přesvědčení, že jí nabyla řádně podle zákona č. 172/1991 Sb., nabýt vydržením i nemovitost, která státu nepatřila, a na závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2065/2005 k omluvitelnosti omylu držitele, který se s nabytím vlastnického práva k pozemku chopil i držby části sousedního pozemku. Ověření vlastnického práva ke sporným pozemkům

porovnáním tvaru cesty v dosavadních mapách s mapou digitalizovanou nepovažuje za běžnou (obvyklou) opatrnost při nabývání věcného práva (odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2307/2022) a s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 837/98 připomíná možnost oprávněné držby „contra tabulas“. V souvislosti se svou držbou zařazovala žalovaná sporné pozemky opakovaně do svých lesních hospodářských osnov, žalobce nikdy na nesrovnalosti při přípravě těchto osnov neupozornil a ani se držby sporných pozemků nechopil.

18. Dovolatelka dále v souvislosti s právním posouzením vydržení uvádí, že jí podle odvolacího soudu mělo uškodit, že se její držba sporných pozemků neprojevovala navenek nápadně. Tento požadavek je však podle jejího názoru v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu [odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 726/2000 (správně 22 Cdo 728/2000 – pozn. dovolacího soudu) a 22 Cdo 2302/2000 k faktickému ovládnání věci]. Odvolacímu soudu vytýká, že činnosti prováděné na sporných pozemcích bagatelizuje a doporučuje způsob nakládání, který není v daném případě vůbec myslitelný nebo dovolený (oplocení, kácení, které nebylo v plánu a ani pro něj nebyl důvod). Oprávněnou držbu nevyklučuje ani skutečnost, že žalovaná nenechala vytyčit hranice držených sporných pozemků (odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2211/2000).

19. Za procesní vadu, která mohla vést k nesprávnému skutkovému i právnímu zjištění, považuje žalovaná odmítnutí provedení důkazu zprávou příslušného katastrálního úřadu, jak proběhly restituce a jakým způsobem bylo žádáno o vydání sporných pozemků ze strany právních předchůdců žalobce. Domnívá se, že v rámci restituce mohli právní předchůdci žalobce žádat o vrácení také sporných pozemků a pokud právo na jejich převod neuplatnili, pak jim zaniklo (odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 606/2009).

20. Za nesprávné považuje dovolatelka posouzení podmínek pro postup podle § 1028 o. z. odvolacím soudem, neboť sám žalobce v žalobě tvrdil, že hranici mezi pozemky lze objektivně zjistit, mezi účastníky je však spor o průběh této hranice. Hranice mezi pozemky jsou přitom dle dovolatelky v terénu zjistitelné pomocí mezníků. Namísto zamítnutí žaloby na určení hranice určil soud hranici podle mezníků, které geodeti v terénu nově umístili na jiných místech, než se dosud nacházely. Není ani pravda, že žalovaná proti stanovení hranic uvedeným způsobem nic nenamítala, šlo o jednu z odvolacích námitek. V postupu odvolacího soudu shledává rozpor s rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 4127/2016, podle kterého se žaloba na určení hranice opírá o tvrzení, že průběh hranice nelze zjistit, a podmínkou pro vyhovění žalobě je, že hranice opravdu nelze zjistit.

21. Namítá také, že odvolací soud zatížil řízení vadou, když nerozhodl o jejím odvolání proti nákladovému výroku V rozsudku soudu prvního stupně.

22. Navrhuje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

23. Žalobce se k dovolání nevyjádřil.

III. Pokračování v dovolacím řízení

24. V průběhu dovolacího řízení žalobce dne 17. 1. 2025 zemřel, dovolací řízení bylo usnesením Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2025, sp. zn. 22 Cdo 825/2024, přerušeno.

25. Nejvyššímu soudu bylo 3. 2. 2026 doručeno usnesení Okresního soudu Praha-západ ze dne 19. 2. 2025, č. j. 20 D 110/2025-70, kterým byl správcem celé pozůstalosti po zemřelém žalobci ustanoven J. S., opatřené doložkou právní moci. Pozůstalostní řízení nebylo dosud

skončeno.

26. Podle § 1687 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, kdo spravuje pozůstalost, vykonává její prostou správu.

27. Řízení se týká vlastnického práva zůstavitele k nemovitostem, povaha řízení proto umožňuje v řízení pokračovat s právním nástupcem žalobce. Procesním nástupcem zůstavitele je (dočasně, do doby pravomocného skončení pozůstalostního řízení) osoba, která vykonává správu jeho pozůstalosti (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2025, sp. zn. 24 Cdo 1778/2025).

28. Nejvyšší soud proto podle § 107 odst. 1 o. s. ř. rozhodl o tom, že v dovolacím řízení se pokračuje, a to na místo žalobce se správcem jeho pozůstalosti, J. S.

IV. Přípustnost dovolání

29. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

30. Dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden (§ 242 odst. 1 o. s. ř.). Rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodu nesprávného právního posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.). Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

31. Spočívá-li rozhodnutí, jímž odvolací soud rozhodl o odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé, na posouzení více právních otázek, z nichž každé samo o sobě vede k zamítnutí návrhu, není dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné, jestliže řešení některé z těchto otázek nebylo dovoláním zpochybněno nebo jestliže některá z těchto otázek nesplňuje předpoklady vymezené v § 237 o. s. ř. (srovnej § 242 odst. 3 větu první o. s. ř. a např. mutatis mutandis usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2303/2013, či ze dne 21. 10. 2015, sp. zn. 22 Cdo 3812/2015, ze dne 26. 10. 2021, sp. zn. 22 Cdo 2529/2021; rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná na www.nsoud.cz). Jinak řečeno, je-li rozhodnutí odvolacího soudu založeno na dvou či více důvodech, z nichž by každý sám o sobě vedl k zamítnutí žaloby, pak výsledek nalézacího řízení nemůže ovlivnit eventuální nesprávnost jednoho nebo více z těchto důvodů, pokud jeden z nich ve zkoumání přípustnosti dovolání obstojí.

32. V této věci posuzoval odvolací soud vydržení sporných pozemků podle § 134 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, (dále jen „obč. zák.“) ve spojení s § 130 odst. 1 obč. zák. Dospěl k závěru, že žalovaná (nejde-li o pozemky v jejím vlastnictví) nemohla vlastnické právo ke sporným pozemkům vydržet, neboť tomu bránil nejen nedostatek její dobré víry, ale také skutečnost, že podle názoru odvolacího soudu žalovaná s pozemky nenakládala tak, aby bylo navenek zřejmé, že vykonává právní panství nad věcí, nebyla tedy ani jejich držitelem. Každý z těchto důvodů by vydržení sám o sobě bránil.

33. Základní podmínkou pro vydržení je držba předmětu vydržení. Držitelem je ten, kdo s věcí nakládá jako s vlastní nebo kdo vykonává právo pro sebe (§ 129 odst. 1 obč. zák.).

34. Držba věci předpokládá držební vůli (animus possidendi) a skutečné, faktické ovládnutí věci (corpus possessionis); oba tyto prvky musí být splněny současně. Držební vůle je vůle držet věc pro sebe a svým jménem, tedy nakládat s ní jako s vlastní, a corpus possessionis představuje nakládání s věcí. Podstata tohoto nakládání (corpus) není jen v jejím fyzickém ovládnutí. Corpus possessionis má ten, kdo vstupuje ohledně věci do takových společenských vztahů, které jsou obecně považovány za projev právní moci nad věcí, tedy „za nakládání s věcí“. Fyzické ovládnutí je jen jedním z možných způsobů nakládání s věcí, a to již proto, že některé věci (např. nemovitosti) fyzicky držet nelze. Záleží tedy na objektivním společenském posouzení, zda někdo – s ohledem na zvyklosti, zkušenosti a obecné názory – nakládá s věcí. To je zjevné zejména u pozemků; držitel na pozemek nemusí celá léta vstoupit, může jej nechat ladem, a přesto – pokud se jeho držby nechopí někdo jiný – zůstává držitelem nemovitosti (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2002, sp. zn. 22 Cdo 2302/2000). Je tomu tak proto, že držbu lze udržet pouhou vůlí („animo retinetur possessio“). Ovšem pouhá vůle nemůže držbu založit; držba se nabývá „animo et corpore“, držitelská vůle musí být spojena s faktickým ovládnutím věci. Faktické ovládnutí věci se pak zpravidla musí projevit „navenek“, alespoň při uchopení držby. Samotná změna ve vlastnictví ještě neznamena, že nabyvatel vlastnického práva se ujal i držby věci.

35. Dovolací soud si je vědom oprávněnosti námitek žalované, které se týkají požadavku odvolacího soudu na oplocení lesního pozemku jako projevu držby. Odvolací soud však odkazoval i na další možnosti projevu držitelské vůle navenek.

36. V této věci bylo prokázáno, že prvním zjevným projevem vůle spojeným s faktickým ovládnutím věci bylo umístění zábran proti vjezdu motorových vozidel a informačních cedulí v roce 2016. To, že snad žalovaná zahrnula pozemky do lesních hospodářských plánů, mohlo být projevem její držební vůle (animus), nikoliv však faktického ovládnutí věci (corpus). O nedostatek držby tak nejde proto, že by žalovaná (osoby za ni jednající) na pozemek nikdy nevkročila, ale o to, že nebylo prokázáno jednání, kterým se držba nabývá. Na držbu nelze usuzovat ani z pouhého zápisu vlastnického práva obce do katastru nemovitostí na základě zákona č. 172/1991 Sb.

37. Závěr odvolacího soudu o nedostatku držby proto v rozporu s judikaturou dovolacího soudu není, a v dovolacím přezkumu ob stojí. Přípustnost dovolání nemůže proto založit ani právní otázka přiměřenosti posouzení dobré víry žalované, že jí vlastnické právo ke sporným pozemkům svědčí.

38. Dovolání je však přípustné, neboť odvolací soud se při aplikaci skutkové domněnky posouzení podmínek pro určení hranice mezi pozemky a řešení otázky nabytí části parcely v restituci odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího a Ústavního soudu.

V. Důvodnost dovolání

Ke skutkovému závěru o průběhu hranic pozemku učiněnému na základě skutkové domněnky

39. Odvolací soud vztáhl závěry odborné literatury o nepřesnosti hranic mezi pozemky zachycených v mapě pozemkového katastru na základě měření prováděného v 19. století i na katastrální mapy po provedené digitalizaci, pokud jako podklad pro ně (snad) sloužily mapy vypracované podle těchto starších (a tedy nepřesných) měření. To však neznamena, že hranice mezi pozemky zjištěné na podkladě takto pořízených map jsou nevýznamné.

40. Podle § 51 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), údaje

katastru, a to parcelní číslo, geometrické určení nemovitosti, název a geometrické určení katastrálního území, jsou závazné pro právní jednání týkající se nemovitostí vedených v katastru.

41. Z katastrálního zákona neplyne, že by jeho údaje měly být bez dalšího zpochybněny či vyvráceny jen kvůli době, ve které vznikly, resp. ve které mají své kořeny. Pozemek je jako část zemského povrchu samostatným předmětem občanskoprávních vztahů. Nemusí být vždy totožný s parcelou, není tedy věcí v právním smyslu jen tehdy, je-li označen parcelním číslem a odpovídá-li mu mapové zobrazení s uvedením druhu a výměry v operátech katastru nemovitostí (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2007, sp. zn. 22 Cdo 2271/2006).

42. Podle § 980 odst. 2 věty první o. z. je-li právo k věci zapsáno do veřejného seznamu, má se za to, že bylo zapsáno v souladu se skutečným právním stavem.

43. Pokud je tedy v katastru nemovitostí k pozemku (zjevně ve formě parcely) zapsáno právo, platí vyvrátitelná domněnka, že osoba, které zápis svědčí, je subjektem tohoto práva. To platí i v případě, že spor je jen o vlastnictví části pozemku evidovaného v podobě parcely.

44. Podle § 133 o. s. ř. skutečnost, pro kterou je v zákoně stanovena domněnka, jež připouští důkaz opaku, má soud za prokázanou, pokud v řízení nevyšel najevo opak.

45. V rozsudku ze dne 30. 1. 2012, sp. zn. 33 Cdo 3894/2010, Nejvyšší soud uvedl: „V procesní rovině vznik vyvrátitelné domněnky nachází svůj odraz v ustanovení § 133 o. s. ř., které určuje, že skutečnost, pro kterou je v zákoně stanovena domněnka, jež připouští důkaz opaku, má soud za prokázanou, pokud v řízení nevyšel najevo opak. Zákon tím vyslovuje obecnou zásadu, že dokud není dokázán opak, platí za prokázanou skutečnost, pro kterou je v zákoně stanovena domněnka, a že tedy pouhá třeba i závažná pochybnost o tom, zda skutečnost v právní domněnce stanovená existuje, nestačí k tomu, aby nebyla považována za prokázanou“.

46. V rozsudku ze dne 30. 10. 2018, sp. zn. 22 Cdo 3162/2018, Nejvyšší soud přijal a odůvodnil závěr, že podle § 1028 o. z. nelze určit hranici v případě, že sousedící pozemky účastníků jsou evidovány v katastru nemovitostí v podobě parcel. V takovém případě platí vyvrátitelná domněnka, že hranice parcel je totožná s hranicí vlastnickou, pokud ten, kdo to popírá, neprokáže opak.

47. V této věci jsou oba sporné pozemky (parcely) evidovány v katastru nemovitostí jako vlastnictví žalované. To, že mapování vychází (snad) ze starších map pořízených v době, kdy použitá technika neumožňovala zcela přesné zaměření, neznamená, že takto zjištěné hranice nemají právní význam a že by se vyvrátitelná domněnka správnosti údajů katastru neuplatnila; k možné nepřesnosti však lze přihlížet při hodnocení důkazů. Břemeno tvrzení i důkazní ohledně toho, že stav evidovaný v katastru nemovitostí se liší od stavu skutečného, však zůstává na tom, kdo tvrdí, že vlastníkem pozemku (resp. jeho části) je někdo jiný než osoba evidovaná jako vlastník v katastru nemovitostí. Soud tedy nemůže přejít evidenci pozemků ve formě parcel pouze odkazem na nepřesné měřicí metody v již dávnější minulosti. Nelze přehlédnout, že v řešené věci odvolací soud rovněž pouze předpokládal i samotné použití těchto metod.

48. Při hodnocení důkazů může soud vyjít ze skutkové domněnky (shodně např. Lavický, P., a kol.: Občanský soudní řád. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 656, Macur, J.: Důkazní břemeno v civilním soudním řízení. Masarykova univerzita v Brně, 1995, s. 61).

49. Hodnocení důkazů jako poznávací činnost soudce je subjektivní proces, jenž je omezován uplatňováním objektivních zákonů lidského myšlení, přírodních zákonitostí vnějšího světa a obecných zkušeností a poznatků, vyjádřených zpravidla zkušenostními větami (viz např.

rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2023, sp. zn. 21 Cdo 1957/2022).

50. Skutková domněnka je dána zkušenostní větou, vyplývá z obecné lidské zkušenosti (srov. nálezn Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 2394/15).

51. Zatímco skutečnosti dané na základě vyvratitelné domněnky stanovené zákonem lze vyloučit, jen pokud byl podán plný důkaz opaku (§ 133 o. s. ř.), u skutkové domněnky (zkušenostní věty) postačí, je-li zpochybněna, tedy je-li podstatně snížena pravděpodobnost průběhu skutkového děje, který by odpovídal skutkové domněnce, *Macur, J.* Právní a skutkové domněnky při dokazování listinou v civilním soudním řízení. *Právní rozhledy* 2/2001, s. 60).

52. Závěr odvolacího soudu o tom, že odpovídá obecné zkušenosti to, že obec nemá důvod aby „nabývala i nepravidelné pruhy svahu či strže, které v souvislosti s cestou nemohly plnit ani funkci krajnice, tedy tzv. banketu, lidově pangejtu“ je spíše subjektivním pravděpodobnostním úsudkem, nikoliv zkušenostní větou. Nabývání pozemků pro obecní cestu není běžnou, obecně známou zkušeností, a to ani v soudní praxi, ze které by bylo možno formulovat zkušenostní větu. Pokud by navíc obec nabývala pozemek za účelem zřízení či rozšíření nové cesty, pak by bylo naopak smysluplnější, aby jej vymezila v širším rozsahu, tak, aby v průběhu terénních prací mohla vedení cesty lépe uzpůsobit terénu a povaze pozemku (např. nečekané skalní podloží, hrozba sesuvu krajnice cesty apod.).

53. Odvolací soud podle umístění cesty ve svažitém terénu „téměř s jistotou usoudil, že cesta vznikla nejprve v terénu, nikoliv na mapě“, neboť s ohledem na povahu terénu (svah, skála, potok), jemuž se cesta musela přizpůsobit, je nemyšlitelné, že by průběh cesty byl určen nejprve na mapě a odvozeně pak v terénu; stala-li se obec vlastníkem cesty, pak „její vlastnictví bylo určeno primárně v terénu a následně bylo zakresleno do mapy“. Nevzal však v úvahu, že právě vzhledem k terénu a jisté nepředvídatelnosti toho, kudy cestu bude přesně možné vést, mohla obec nabýt pozemek v širším rozsahu, než jaký posléze potřebovala. Nepravidelnosti při zakreslení do mapy mohly vzniknout jak důsledkem nepřesného mapování, tak i kvůli terénním zvláštnostem, které již pro značný časový odstup nejsou vidět, nebo z obou těchto příčin. Odvolací soud sice vysvětlil, proč podle jeho mínění nedošlo k posunutí horního okraje cesty v terénu, ovšem podle obecné zkušenosti se i kamenitý terén za více než 100 let může změnit.

54. Odvolací soud, který zákonem stanovenou domněnku správnosti zápisů v katastru nemovitostí považoval za vyvrácenou jen na základě obecných poznatků o nepřesných měřicích metodách v dávné minulosti, které by (pravděpodobně) mohly být podkladem pro vytvoření současné digitální mapy, a subjektivního úsudku o pravděpodobném chodu věcí, postupoval v rozporu s výše citovanou judikaturou Nejvyššího a Ústavního soudu, a jeho právní posouzení je tedy nesprávné.

55. Tím ovšem nemá být řečeno, že dovolací soud činí jiné, opačné skutkové závěry než odvolací soud. V dovolacím řízení nelze skutková zjištění činit. Jde jen o to, že uplatnění uvedené skutkové domněnky přichází do úvahy jen za předpokladu, že obec nabyla pozemek, na kterém již cesta byla; pro tento závěr však odvolací soud neměl dostatek skutkových zjištění, i zde šlo spíše o jeho subjektivní domněnku, a ta se tu neopírala o obecnou zkušenost. A i kdyby bylo prokázáno, že do mapy byla zanesena již stávající cesta, pak by zůstala otázka, proč byla původní hranice pozemku p. č. XY zakreslena nepravidelně, a zda je možné, aby k tomu došlo jen v důsledku použitého způsobu měření. Důkazní břemeno v tomto směru tíží žalobce.

56. Uvedené závěry se týkají jak horního, tak spodního pozemku.

K otázce, zda „marným uplynutím zákonné lhůty pro podání žádosti o vydání pozemků došlo k zániku restitučního nároku“.

57. Žalovaná popírá vlastnické právo žalobce i proto, že tvrdí, že právní předchůdci žalovaného nežádali (nebylo prokázáno, že by žádali) o vrácení sporných pozemků, které součástí pozemků p. č. XY a p. č. XY ke dni podání žádosti o jejich vydání nebyly, právo na jejich vydání, i pokud by bylo dáno, zaniklo marným uplynutím lhůty stanovené v zákoně č. 229/1991 Sb., o půdě.

58. Odvolací soud k této námitce uvedl, že „v devadesátých letech minulého století sporné parcely ještě nebyly evidovány, a těžko tedy mohl L. B. žádat zvláště o jejich vydání. Žádal-li o vydání pozemků p. č. XY a p. č. XY, byly jejich součástí i dnešní sporné pozemky“.

59. Odvolací soud tak vychází z úvahy, že sporné pozemky byly fakticky vydány v restituci jako součást pozemků p. č. XY a p. č. XY.

60. Podle § 20 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), údaje katastru, a to parcelní číslo, geometrické určení nemovitosti, název a geometrické určení katastrálního území, jsou závazné pro právní úkony týkající se nemovitostí vedených v katastru.

61. Právní otázka, zda lze nabýt vlastnické právo k části sousedního pozemku (parcely), pokud o vydání této části oprávněná osoba nepožádala, resp. o jejím vydání neuzavřela s povinnou osobou dohodu, byla v judikatuře Nejvyššího a Ústavního soudu vyřešena.

62. V nález ze dne 25. 4. 2000, sp. zn. I. ÚS 28/99, Ústavní soud v souvislosti s vydáním části pozemku v restituci uvedl: „Zobrazením pozemku na mapě a jeho označením parcelním číslem je pozemek definován pro potřebu jeho přesného označení. Z ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona vyplývá, že v katastru se evidují pozemky v podobě parcel. Lze tedy dovodit, že pokud evidence pozemků v podobě parcel ve smyslu shora uvedené právní úpravy existuje, pak se jedná v případě takového pozemku o věc ve smyslu právním, neboť s takto evidovaným pozemkem lze dále, při splnění některých dalších, zákonem předepsaných, podmínek a náležitostí, právně disponovat. Ve smyslu právní úpravy platné pro oddělení části pozemku je zapotřebí nejprve vyhotovit geometrický plán, a to osobou oprávněnou podle zvláštního předpisu. Geometrický plán obsahuje označení dosavadního pozemku, nový stav vzniklý po oddělení (včetně parcelního čísla a názvu katastrálního území) a geometrické určení nemovitosti. Geometrický plán je následně zapotřebí ověřit, tzn. vyznačit datem, číslem podle evidence ověřovaných výsledků, otiskem úředně oprávněné osoby a jejím vlastnoručním podpisem na všech kopiích, které se mají stát prvopisem plánu. Na takto ověřeném plánu pak katastrální úřad potvrdí soulad očíslování parcel s údaji katastru... Z právní úpravy platné ke dni rozdělení pozemku (tj. 14. 7. 1994, pozn. dovolacího soudu) přitom nevyplývalo, že k oddělení části pozemku geometrickým plánem by bylo zapotřebí projevu vůle vlastníka pozemku... Okamžikem potvrzení geometrického plánu katastrálním úřadem existuje pozemek jako samostatná věc, neboť je označen jako parcela, se kterou je možno dále disponovat. Proto také vlastníku, resp. držiteli pozemku, nic dále nebrání v tom, aby pozemek ve smyslu platného restitučního předpisu vydal, tzn. uzavřel s oprávněnou osobou dohodu o vydání předmětné věci. Pokud vlastník, resp. držitel pozemku, jako osoba povinná dle restitučního předpisu, odmítne takovou dohodu uzavřít, přičemž jsou jinak naplněny všechny ostatní, zákonem stanovené podmínky pro vydání nemovitosti, pak je soud povinen vydat rozhodnutí nahrazující projev vůle osoby povinné k vydání této věci.“

63. Při řešení otázky, zda hranice pozemku převáděného na jinou osobu mohou být vymezeny odlišně od jeho geometrického určení v podobě parcely evidované v katastru nemovitostí, a to jen na základě vůle účastníků, je nutno vycházet též z ustanovení § 20 katastrálního zákona. Pro převod pozemku tak je závazné jeho geometrické určení v katastru nemovitostí (tedy to, jak je evidován v podobě parcely); chtějí-li se účastníci smlouvy od tohoto určení odchýlit, musejí nejprve dosáhnout potřebné změny v určení parcely v katastru nemovitostí (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 7. 2015, sp. zn. 22 Cdo 1996/2013).

64. Způsobem označení pozemků, které jsou předmětem právních úkonů, se Nejvyšší soud zabýval i v rozsudku ze dne 29. 6. 1990, sp. zn. 3 Cz 45/90, uveřejněném pod č. 53/1991 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, část civilní, kdy dospěl k závěru, že z hlediska určitosti (jako předpokladu platnosti právního úkonu) musí být pozemek náležitě individualizován. Všechny nemovitosti musí být uvedeny v listině podle obcí, katastrálních území a parcelních čísel uvedených v evidenci nemovitostí. Smlouva o převodu nemovitostí, jež postrádá přesné určení pozemků (ve formě parcel) jejich identifikačními údaji, je neurčitá a proto neplatná (§ 37 obč. zák.), a to i v případě, že pozemky jsou ve smlouvě individualizovány jiným způsobem. V tomto případě totiž převažuje obecný zájem na určitosti vlastnických práv, která působí absolutně ("proti všem"), nad zájmem účastníků právního úkonu na respektování jejich vůle. Proto musí být individualizace nemovitosti provedena natolik určitým způsobem, aby bylo i osobám třetím nepochybně zřejmé, které nemovitosti jsou předmětem právního úkonu.

65. Posledně uvedená rozhodnutí se týkají právních úkonů, tedy i dohody o vydání věci v restituci; pravidlo tam uvedené je třeba aplikovat i na správní rozhodnutí, konkrétně i na rozhodnutí o schválení dohody o vydání pozemku v restituci. Předmětem vydání jsou ty pozemky, které jsou v dohodě a v rozhodnutí o jejím schválení výslovně uvedeny, a to v podobě parcel evidovaných v katastru nemovitostí. Má-li být předmětem vydání i část jiné parcely, je třeba ji – jak se to uvádí i v uvedeném rozhodnutí Ústavního soudu – oddělit geometrickým plánem. Vzhledem k povaze restitučního řízení nelze zcela vyloučit i jiné označení části parcely, o jejíž vydání se žádá. Pak ovšem musí být účastníkem dohody o vydání pozemku i následného správního řízení ten, kdo je evidován jako dosavadní vlastník této části; jinak by rozhodnutí v restitučním řízení proti němu nemělo účinky (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 9. 2006, sp. zn. 22 Cdo 3069/2005).

66. Odvolací soud vycházel při svém rozhodnutí z toho, že pokud byli právní předchůdci žalobce oprávněnou osobou i k části sousedního pozemku (parcely), pak se dohoda schválená pozemkovým úřadem dne 28. 3. 1994 (č. l. 14 spisu), jejímž předmětem byly „parcela č. XY o výměře 0, 05 11 ha“ a „parcela č. XY část o výměře 0, 06 00 ha“, týkala i nijak nevymezené části pozemku p. č. XY, který byl v katastru nemovitostí evidován jako vlastnictví žalované. V této části tak spočívá rozsudek odvolacího soudu na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

K otázce, zda lze stanovit vlastnické hranice pozemků podle § 1028 o. z., jsou-li objektivně zjistitelné:

67. Podle § 1028 o. z. nelze určit hranici v případě, že sousedící pozemky účastníků jsou evidovány v katastru nemovitostí v podobě parcel. V takovém případě platí vyvrátitelná domněnka, že hranice parcel je totožná s hranicí vlastnickou, pokud ten, kdo to popírá, neprokáže opak (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2018, sp. zn. 22 Cdo 3162/2018).

68. Odvolací soud měl za to, že podmínky pro určení hranice mezi pozemky jsou dány,

neboť jejich skutečná hranice vede jinak než hranice vyznačené v katastrální mapě. Výslovně odmítl názor žalované, že hranice byly v terénu označeny mezníky; to považoval za irelevantní, neboť tyto mezníky vycházely z katastrální mapy, kterou považoval za velmi nepřesnou (viz zejména bod 22 rozsudku). Tento právní názor by však byl opodstatněný za situace, že by bylo spolehlivě dokázáno, že (vlastnické) hranice mezi pozemky vedou jinak, než jak vyplývá z katastrální mapy, a zároveň že není možné určit, kudy vedou. Považuje-li dovolací soud tento názor za předčasné, a tudíž i nesprávný, je předčasné a nesprávný i názor, že hranice mezi pozemky nelze zjistit a je třeba je určit podle § 1028 o. z. Rozhodnutí odvolacího soudu i zde spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

69. Nelze však přisvědčit tomu, že žalobce v žalobě na určení hranice, netvrdil, že je nezjistitelná. Žaloba sice obsahuje i uvedení toho, že „žalobce tvrdí, že tuto lze objektivně zjistit, s žalovaným však má spor o průběh této hranice“, z obsahu žaloby je však zřejmé, že tato věta má základ v tom, že žalobce původně měl za to, že hranice zjistit lze. V dalším textu žaloby jsou uvedena potřebná tvrzení o tom, že hranici nelze zjistit; žalobce se též výslovně opírá o to, že při jednání před Krajským soudem v Plzni v nyní projednávané věci („pod sp. zn. 14 Co 236/2021“) „bylo účastníkům sděleno, že jejich spor... nemusí být daným řízením odstraněn, a bude nutné zahájit a vést řízení o určení průběhu hranic“.

VI. Závěr

70. Rozhodnutí odvolacího soudu je založeno na nesprávném právním posouzení, důvody pro změnu rozsudku odvolacího soudu nejsou dány. Nejvyšší soud proto aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) a aniž se zabýval dalšími dovolacími námitkami, rozsudek odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i pro rozhodnutí prvního stupně, dovolací soud proto zrušil i rozhodnutí soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.).

71. Soud prvního stupně je vysloveným právním názorem dovolacího soudu vázán (§ 243g odst. 1 věta první, část věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s § 226 o. s. ř.).

72. O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení rozhodne soud v novém rozhodnutí o věci (§ 243g odst. 1 in fine o. s. ř.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 23. 2. 2026

Havlík

Mgr. David

předseda senátu